

saadan overordentlig, tilstedeværende Nød, skulde jeg antage det for rimeligt, at Kommunerne vilde lade høre fra sig derom; men der er ikke fra nogen Kommune i Landet eller fra nogen velgørende Forening eller noget privat Selskab, der har sat sig til Formaal at understøtte den fattige Befolkning, kommet nogen Antydning til Ministeriet om, at der var nogen overhaandtagende Nød tilstede, langt mindre nogen Begjæring om ekstraordinær Hjælp i saa Henseende. Nu vil jeg give den ærede Folkethingsmand Ret i, at den private Virksomhed har været noget tynget ved de tilbagegaaende Konjunkturer i de senere Aar, og det kan jo heller ikke negtes, at Vinteren er streng og noget vedholdende; men paa den anden Side maa jeg dog nævne, at ved Siden deraf Priserne paa Livets første Fornødenheder ikke ere saa overordentlig høie i denne Tid. At der desuagtet kan være Trang til Arbejde tilstede, det siger jeg, vil jeg anse for sandsynligt, saa meget mere som der jo allerede i en Række af Aar ikke har været givet Regjeringen Leilighed til at foretage saadanne større Arbejder, som til Tider, hvor der var mindre Arbejde for Befolkningen, kunde træde hjælpende til. Seg gaar nemlig ud fra, at den Hjælp, der ydes Befolkningen gennem Selvehverv, i allerhøjeste Grad er at foretrække for den, der skal tildeles den ved en Hjælp, som i Realiteten mere eller mindre betyder Fattighjælp, thi det bliver den dog. Som sagt, der er hverken fra Kommunerne eller fra noget privat Selskab fremkommet til Regjeringen nogen Antydning af, at man trænger til Hjælp gennem ekstraordinære Foranstaltninger, og dette har været mig saa meget mere paafaldende, naar Trangen skulde være saa overordentlig stor, som vi jo have et Præcedens for, hvilken Vej Kommunerne have at gaa i det Tilfælde, at de ikke se sig i Stand til at imødegaa den Trang til Arbejde eller Hjælp, som er til Stede i Kommunerne. Seg skal i den Anledning minde om, at der i Foraaret eller Vinteren 1877 fremkom meget stærke Udtalelser og Bellagelser over den Trang, der var til Stede i Befolkningen, ikke blot paa Grund af den ogsaa den Gang stedfindende Arbejdsløshed, men tillige, fordi der den Gang eksisterede overordentlig høie Priser paa Livets første Fornødenheder. Det var ikke blot Arbejdsløsheden, men Dyrtiden, der hidrog til, at der den Gang virkelig var Nød tilstede. I offentlige Forsamlinger blev der den Gang udtalt, at det var Tilfældet, og man henvendte sig tillige til Regjeringen, navnlig til mig, gennem flere Deputationer for at anmode om Regjeringens Bistand til at skaffe en Lettelse til den nødlidende Befolkning. Det vil maaske erindres, at der den Gang fra Ministeriet blev udgivet et Cirkulære til samtlige Kommuner, hvori Kommunerne opfordredes til inderst muligt at begynde saadanne Arbejdsforetagender, som enten allerede maatte være bestemte til Udførelse eller i hvert

Fald paatænkes udførte i en nærmere Fremtid, men som de i Dieblirket ikke saae sig i Stand til at iværksætte, fordi de for Tiden manglede de fornødne Midler, og dernæst til at tage under Overveelse, om der ikke var Grund for Kommunerne til at yde saadanne Bidrag til den fri Fattigforsørgelse, at den blev i Stand til at understøtte dem, hvis uforfælskede Trang det ikke havde været muligt at afhjælpe paa anden Maade. Det var de Foranstaltninger, som den Gang bleve truffene, og paa Finantsloven for det Aar blev der opført en Sum af 1 Million Kroner til at komme Kommunerne til Hjælp i den angivne Retning. Der indkom unegtelig fra Kommunerne en stor Del Forlangender om Laan; men man havde i Reglen ikke ret forstaaet Hensigten med Laanenes Anvendelse, idet man benyttede Leiligheden til at søge større Kommunelaan paa billigere Villkaar og for længere Tid, hvilket jo ikke var Meningen. Der var derfor i alt Fald en stor Del af de indkomne Begjæring, der maatte afflaas af den Grund, at de paagjældende Ansøgere ikke havde forstaaet Betydningen af Cirkulæret. De Begjæring, som bleve opfyldte til Kommunerne, krævede langt fra hele Summens Anvendelse; nei, hvad der blev anvendt paa den Maade var kun 240,000 Kr. af Millionerne, og Laanene fordelte sig saaledes, at Kjøbstadkommunerne fik Laan til 106,500 Kr., Amtskommunerne til 70,000 Kr. og Sognekommunerne til 23,500 Kr. Det vil altsaa ses, at i den Tid, der er betegnet som en særdeles Nødstilstand, ikke alene paa Grund af manglende Arbejde, men ogsaa paa Grund af Dyrtiden, var det Behov, som Kommunerne havde til at træffe de ekstraordinære Foranstaltninger, som man den Gang foreslog dem, forholdsvis ikke stort. Naar jeg nu har sagt, at jeg ikke tror paa, at der kan være nogen Trang til Arbejde i Dieblirket, saa er det fordi jeg, naar jeg sammenligner Aaret i Aar med Aaret den Gang og navnlig tager Hensyn til de indtrængende Opfordringer, der den Gang kom til Regjeringen om fra Statskassens Side at komme til Hjælp, ikke antager, at der i Aar, selv om man vil træffe lignende Foranstaltninger, vil blive nogen Trang til en overordentlig stor Anvendelse derfor; men skulde det være Tilfældet, og ville Kommunerne komme med deres Forlangender i saa Henseende, tvivler jeg ikke paa, at ligesom Regjeringen vil være tilbøjelig til at gjøre Forslag derom, vil Rigsdagen med Beredvillighed gaa ind paa at gjentage de Foranstaltninger, som den Gang bleve truffene. Naar Spørgsmaalet for Dieblirket bliver, hvad Statskassen skal udrede i direkte Hjælp til Kommunerne, maa det dog undersøges, førend en saadan Beslutning kan tages, om der foreligger noget Nærmere om, hvorvidt Hjælpen i Virkeligheden er fuldstændig nødvendig. Seg vil overmaade nødig gaa bort fra det i vor Lovgivning nedlagte Princip, at Forsørgelsen paa-